

prof.asist. Aneta MIHAYLOVA
Institutul de Studii Balcanice & Centrul de Tracologie
Academia Bulgară de Științe
гл. ас. Анема МИХАЙЛОВА
Институт за балканистика с Център по тракология, БАН
Assist. Prof. Aneta MIHAYLOVA
Institute of Balkan Studies & Centre of Thracology
Bulgarian Academy of Sciences

***IVAN EVSTRATIEV GESHOV: POLITICIAN EUROPEAN,
OM DE STAT BULGAR***

Sunt foarte fericită că moștenirea culturală pe care această clădire care a aparținut odată familiei Geshov o reprezintă ne dă posibilitatea să evocăm o familie bulgară foarte influentă, care a avut puternice legături și cu România, și al cărei cel mai important reprezentant a fost, fără îndoială, Ivan Evstratiev Geshov.

Ivan Evstratiev Geshov a fost una dintre cele mai proeminente figuri din viața politică, socială și intelectuală bulgară în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea. Om de vastă cultură, cu contribuții remarcabile în mai multe domenii, Geshov a fost politician, economist, bancher, om de știință, diplomat, persoană publică, jurnalist, traducător, filantrop. Trasând câteva dintre cele mai importante repere ale biografiei sale, avem ocazia nu doar să cunoaștem o personalitate de marcă a istoriei moderne bulgare, dar și să facem o scurtă incursiune în „marea istorie“ a Bulgariei, de care viața lui Geshov a fost intim legată.

Născut în Plovdiv la mijlocul secolului al XIX-lea (8 Februarie 1849), Ivan Geshov provine din celebra familie de negustori și bancheri Geshovtsi. Micul Ivan și-a început studiile la liceul bulgar din Plovdiv. În 1865, tatăl său a plecat în Marea Britanie, la Manchester, pentru a deschide o filială a companiei, iar familia l-a urmat. La Manchester, Ivan Geshov a studiat la Owens College și la Universitatea Victoria, iar în 1869 a absolvit Științele financiare și politice. În 1872 biroul a fost închis și familia s-a întors la Plovdiv. Acei șapte ani petrecuți în Marea Britanie i-au dat nu numai o educație solidă, dar și-au pus decisiv amprenta asupra viziunii despre lume a vlăstarului de negustor. Tânărul inteligent și sensibil

Danubius. Acta Symposium, I, Galați, 2015, p. 13-28.

a simțit spiritul unei alte Europe și a vrut să-l ia cu el în țara natală. După cum el însuși a amintit mai târziu, perioada studiilor în Anglia și observațiile asupra societății engleze a timpului i-au întărit convingerea că „cea mai bună garanție pentru o bună guvernare este un popor luminat”.

Revenit în patria lui, Geshov a fost prins în vârtoarea evenimentelor politice și sociale care animau Bulgaria în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când conștiința națională bulgară începea să reclame emanciparea de sub dominația otomană. În timpul revoltei bulgare din 1876 împotriva Imperiului Otoman, Geshov s-a implicat activ în acțiunile de sprijinire a populației din zonele afectate, precum și în susținerea cauzei bulgare în fața marilor cancelarii europene. A vizitat el însuși regiunile afectate. Impresiile culese de la fața locului le-a trimis ziarelor britanice sub formă de corespondențe ce descriau foarte exact atrocitățile la care fusese supusă populația bulgară, în încercarea sa de emancipare față de Imperiul sultanilor de la Constantinopol. Implicarea sa în lupta pentru independență nu a trecut neobservată: a fost arestat și condamnat la moarte dar, în urma intervenției Consulatului britanic și american pedeapsa capitală a fost comutată în exil în Asia Mică.

După eliberare, Ivan Geshov a devenit unul dintre artizanii Bulgariei moderne, luând parte activă la viața politică. Inițial, a fost ales președinte al parlamentului local din Rumelia de Est, iar mai târziu a fost numit în funcția de ministru de finanțe al regiunii(1882-1883). După 1883, s-a mutat la Sofia, unde a ocupat consecutiv funcțiile de guvernator al Băncii Naționale a Bulgariei (1883-1886), Ministru de Finanțe (1886, 1894-1897) și al Economiei (1894-1897). În perioada 16.03.1911 - 01.06.1913 Ivan Geshov a fost prim-ministru și ministru de externe. De fapt, Geshov purta crucea grea de a fi prim-ministru într-un moment foarte dificil și important pentru Bulgaria, și anume în timpul Primului Război Balcanic. A fost ales în parlament de mai multe ori. De două ori a fost președinte al Adunării Naționale. După moartea lui Konstantin Stoilov, în 1901, Ivan Geshov a condus Partidul Popular și a rămas liderul său în următorul sfert de secol.

Ivan Geshov s-a manifestat nu numai în arena politică, ci, de asemenea, ca o persoană publică, om de știință și jurnalist. El a cooperat activ și a devenit redactor al primului ziar al tuturor bulgarilor după eliberare „Maritza”, publicat la Plovdiv. De altfel, gazetăria a rămas una dintre ocupațiile sale favorite de-a lungul întregii vieți. În 1898 a fost ales președinte al Societății literare bulgare (din 1911 - Academia Bulgară de Științe), funcție pe care a deținut-o până la moartea sa, în 1924. Această demnitate a însemnat recunoașterea valorii cercetărilor sale științifice: Geshov este autorul unor studii privind productivitatea agricolă în Bulgaria, distribuția poverii fiscale pe diferite grupuri sociale, cooperativele de credit etc. Lui îi aparține și prima încercare de a calcula produsul intern brut, chiar în 1893.

Pentru un sfert de secol, până la moartea sa, marele om de stat și figură publică a fost și președinte al Crucii Roșii bulgare (1899-1924).

Legăturile lui Ivan Evstratiev Geshov cu România s-au creat grație relațiilor comerciale ale familiei sale, dar mai mult prin relația sa cu bancherul Evlogi Georgiev, bine cunoscut pentru numeroasele sale acte de caritate nu numai pentru țara sa, dar și pentru România, care a devenit a doua casă a lui. Căsătoria lui Ivan Geshov cu Maria Pulieva în 1875 a fost binecuvântată de către reprezentantul cel mai proeminent al familiei Pulievi - Evlogi Georgiev (văr primar al miresei), dar prima întâlnire dintre Geshov și bancherul bucureștean a avut loc abia în 1879, la București. Probabil că încă din acel moment deja bancherul a văzut în el o persoană de valoare, pe care se putea conta. De-a lungul anilor, Geshov a fost omul de încredere al lui Georgiev. Cei doi au întreținut o corespondență aproape zilnică, concentrată în jurul afacerilor comune. O dovadă a bunele relații dintre ei este faptul că numai trei ani de la prima lor întâlnire, în 1882 Evlogi Georgiev a întocmit testamentul sau declarând Ivan Geshov moștenitor universal al său. Deci, după moartea lui Evlogi Georgiev în iunie 1897, toate proprietățile acestuia din România și Bulgaria i-au revenit lui Geshov, care devenea astfel cel mai bogat om din Bulgaria. După 1897, Geshov a început să-și petreacă mai mult timp în România pentru să se ocupe efectiv de afacerile lui Evlogi Georgiev.

În timpul când Ivan Geshov a fost prim-ministru, de afacerile din România s-a ocupat fiul său Evstrati, care a fost de fapt proprietarul acestei clădiri din Galați. Din păcate, nu am putut găsi în arhivele bulgare documente oficiale legate de achiziționarea casei Geshovi din orașul dvs. ori referințe la ea în corespondența dintre Ivan Geshov și fiul său Evstrati.

Câteva cuvinte despre Evstrati Geshov. El este fiul cel mare al lui Ivan Geshov, născut în 1884 la Sofia. Evstrati a absolvit Științe Economice în Paris și a fost președinte al consiliului de administrație al companiei de asigurări „Balkan”; membru al Uniunii Internaționale a bancherilor din Elveția și altele. Împreună cu fratele său Evlogi el a administrat proprietatea tatălui său, înainte și după moartea sa. A transferat din România și a donat Academiei Bulgare de Științe valoroasa arhivă Evlogi și Hristo Georgievi, precum și biblioteca extrem de bogată a tatălui său. A murit în 1959.

Uitat sau necunoscut? Astfel ar putea începe o biografie a lui Ivan Evstratiev Geshov. Este ciudat dar și nedrept faptul că în conștiința publică bulgară, Geshov a rămas în primul rând ca moștenitorul averii bine-cunoscutului bancher Evlogi Georgiev, care își trăise viața în București; sau că este asociat cu erorile și compromisurile săvârșite cu ocazia creării Uniunii Balcanice, înainte de Primul Război Balcanic, opțiune ce l-a clasat automat printre cei responsabili de prima catastrofă națională bulgară. De fapt, războaiele balcanice, petrecute în vremea când era prim-ministru, i-au produs amărăciune și o cruntă dezamăgire. La 17 mai

1913, ziua când se încheia Primul Război Balcanic, Geshov a demisionat. S-a retras din politică și s-a dedicat jurnalismului, dar nu a încetat să-și servească țara, participând la diferite misiuni diplomatice sau folosindu-și autoritatea de care se bucura pentru a promova cauza bulgară. În 1915 a scris cartea „Uniunea Balcanică. Memorii și morală”, un volum memorialistic unde a dezvăluit motivele care au stat la baza încheierii Uniunii Balcanice. După evaluarea biografului său, istoricul bulgar Prof. Elena Statelova, „când toata lumea era încântată de marile victorii bulgare din timpul acestui război, el a cerut moderație, când toată lumea voia răzbunare, el a pledat pentru răbdare și înțelegere, fără aventuri politice”. Partizan declarat al menținerii unor relații bune cu vecinii, Geshov a fost cel care a descris decizia guvernului bulgar de a începe al Doilea Război Balcanic, în care Bulgaria s-a războit cu toți vecinii săi, cu termenul de „nebulie criminală”.

Deși foarte respectată și apreciată de contemporanii săi, activitatea filantropică al lui Ivan Geshov este astăzi puțin cunoscută. Ivan Geshov a continuat cu succes activitatea filantropică a lui Evlogi Georgiev, care făcuse donații generoase pentru centre comunitare, biserici, spitale, organizații de caritate și altele. În 1908, Geshov a plătit ipoteca Societății Literare Bulgare la Banca Națională, în valoare de 120 mii de leva, ajutând Societatea să devină o instituție științifică independentă care, în 1911, avea să devină Academia Bulgară de Științe. În 1923, Geshov a donat Academiei casa cu trei etaje de pe strada Serdica № 4, pentru a fi vândută, iar cu banii obținuți să se finalizeze sediul Academiei și să fie publicate lucrările sale și ale altor oameni de știință. Proprietatea a fost estimată la 3 milioane de leva. Dar cel mai semnificativ act caritabil al lui Geshov rămâne construirea Casei Ivan și Maria Geshov. Pe terenul lui și cu resurselor sale, în 1915, pe strada Graf Ignatiev № 17 a început construcția unei clădiri pentru a găzdui mai ales pe studenții rămași orfani în urma războaielor balcanice, pe urmașii invalizilor din aceleași războaie, dar și pe alți studenți fără posibilități materiale. În testamentul lui de 1923, Geshov a prevăzut întreaga sumă necesară pentru finisarea și mobilarea casei.

Și încă un lucru, foarte important: el a fost un om extrem de moral. Este interesant faptul ca a fost singurul prim-ministru din istoria bulgară modernă care a efectuat numeroasele misiuni diplomatice în favoarea cauzei bulgare din banii proprii, refuzând orice fel de remunerație de la statul bulgar, chiar și atunci când ca mai mare parte a averii sale era pusă sub sechestru în România (trei sferturi din proprietatea familiei se afla în România).

În testamentul său din 1 septembrie 1923 Geshov face bilanțul unei vieți puse în slujba patriei: „Am luptat împotriva dominației străine - și la tinerețe și la maturitate -, și am luptat împotriva jugului ignoranței, lipsei de omenie, instinctelor josnice, mentalității dezastruoase, moștenită din trecut care-l face pe omul politic să vadă statul ca pe ceva străin și îl determină să pună interesele sale particulare

mai presus de interesul general... Ca om de stat, în calitate de ministru, mi-am pus toată energia mea în slujba Bulgariei, pentru modernizarea căreia am făcut legi, am militat pentru înțelegere între toți fiii patriei, între țărani și orășeni, între partide și cetățeni, între statele și popoarele balcanice...

Profund convins că salvarea Bulgariei va veni doar din cultivarea spiritului, doar dacă fiii ei își vor cultiva mintea dar și inima în spiritul principiilor pe care le-am slujit întreaga viață, îmi fac o datorie de onoare din a întreprinde tot ce îmi stă în putință pentru ca tinerii să se poată forma în spiritul acestor principii și după moartea mea“.

Anunțul morții sale a ajuns repede în capitalele europene. Cu acel prilej, un ziar din Europa a consemnat: „În țara noastră, el a fost cunoscut ca un om de educație britanică, mereu onest și moderat”.

Putem nota cu satisfacție că tocmai un astfel de politician, apreciat de contemporanii săi ca „mereu onest și moderat” – așa cum astăzi rar de mai poate întâlni - a devenit un liant, un pod pentru relațiile dintre țările noastre.

**ИВАН ЕВСТРАТИЕВ ГЕШОВ: ЕВРОПЕЙСКИ ПОЛИТИК,
БЪЛГАРСКИ ДЪРЖАВНИК**

Много съм щастлива, че културното наследство, което сградата принадлежала някога на семейство Гешови представлява, ни дава възможност да си припомним за една много влиятелна българска фамилия, която е силно свързана и с Румъния, и чиито най-важен представител е несъмнено Иван Евстратиев Гешов.

Иван Евстратиев Гешов е една от най-изтъкнатите фигури от българския политическия, социален и интелектуален елит през втората половина на XIX век и началото на XX век. Човек с широка култура, с изключителен принос в множество области, Гешов е политик, икономист, banker, учен, дипломат, общественик, журналист, преводач, филантроп. Проследявайки някои от основните моменти в неговата биография, имаме възможността не само да се запознаем с една забележителна личност от съвременната българска история, но също така и да хвърлим бегъл поглед в "голямата история" на България, с която животът на Гешов е тясно свързан.

Роден в Пловдив в средата на XIX век (8 февруари 1849 г.), Иван Гешов произхожда от известният търговски род Гешовци. Малкият Иван започва образованието си в българското училище в Пловдив. През 1865 г. баща му заминава за Манчестър, Великобритания, за да открие клон на търговско-банкерската си къща и взема със себе си цялото си семейство. В Манчестър Иван Гешов учи в "Оуенс колидж" и в университета "Виктория", където през 1869 г. завършва финансови и политически науки. През 1872 г. кантората е закрыта и семейството се връща в Пловдив. Седемте години прекарани в Обединеното кралство не само му дават добро образование, но слагат и важен отпечатък върху неговия светоглед. Интелигентният и чувствителен млад мъж усеща духа на другата Европа и иска да го пренесе със себе си в родината. Както по-късно самият той си спомня, студентските години в Англия и наблюденията му върху английското общество от това време оставят у него убеждението, че "най-добрата гаранция за добро управление е един просветен народ."

Завръщайки се в родината си, Иван Гешов е погълнат от водовъртежа на политическите събития през втората половина на XIX век, когато българската нация води борба за освобождение от османско владичество. По време на Априлското въстание Гешов се включва активно в акциите за набиране на помощи за населението от засегнатите райони, както и в защита на българската кауза в големите европейски столици. Той изпраща събраните

впечатления от мястото на събитието до британски вестници под формата на кореспонденции, които дават много точно описание на жестокостите, на които е подложено българското население в своя стремеж за освобождение от султанската власт в Константинопол. Неговото участие в борбата за независимост не остава незабелязано: той е арестуван и осъден на смърт, но след намесата на британското и на американското консулство смъртното наказание е заменено с изгнание в Мала Азия.

След Освобождението, Иван Гешов се превръща в един от строителите на съвременна България, като участва активно в политическия живот на страната. Той е първият председател на Областното събрание в Източна Румелия (1879-1880), а по-късно е назначен за министър на финансите на областта (1882-1883). След 1883 г. Гешов се премества в София, където отново заема важни държавни постове - директор на Българската народна банка (1883-1886), министър на финансите (1886, 1894-1897) и на икономиката (1894-1897). В периода 16.03.1911 г. - 01.06.1913 г. Иван Гешов е министър-председател и министър на външните работи. В действителност, Гешов поема тежкия кръст да бъде министър-председател в един изключително труден и важен за България момент, а именно по време на Балканската война. На няколко пъти Гешов е избран за депутат в българския парламент, а на два пъти и е председател на Народното събрание. След смъртта на Константин Стоилов през 1901 г. Иван Гешов застава начело на Народната партия и остава неин лидер в следващия четвърт век.

Иван Гешов се изявява не само на политическата сцена, но и като обществен деец, учен и журналист. Той сътрудничи активно и става главен редактор на първия следосвобожденски общобългарски вестник "Марица", издаван в Пловдив. Всъщност, журналистиката си остава едно от любимите му занимания през целия му живот. През 1898 г. той е избран за председател на Българското книжовно дружество (от 1911 г. Българска академия на науките) и заема този пост до смъртта си през 1924 г. Този престижен пост е и признание за стойността на научната му дейност. Гешов е автор на изследвания върху селскостопанската производителност в България, разпределението на данъчната тежест върху различните социални групи, кредитните кооперации, задругата и др. Негов е и първият опит да се изчисли брутният вътрешен продукт на страната, още в далечната 1893 г.

В продължение на четвърт век, до смъртта си големият български държавник и общественик е председател и на Българския червен кръст (1899-1924).

Връзката на Иван Гешов с Румъния може да се търси по линия на търговските отношения на семейството му, но той е най-вече чрез живеещият в Букурещ banker Евлоги Георгиев, известен с благотворителната си дейност

не само за родината си, но и за Румъния, която става негова втора родина. Бракът на Иван Гешов с Мария Пулиева през 1875 г. е благословен от най-видният представител на семейство Пулиеви - Евлоги Георгиев, който е неин първи братовчед, но първата среща на банкера с Гешов се осъществява няколко години по-късно, през 1879 г. в Букурещ. Вероятно още тогава букурещкият банкер е видял в негово лице стойностен човек, на когото може да се разчита, а с течение на годините Гешов се превръща в неговият най-доверен човек. Между двамата тече почти ежедневна кореспонденция, свързана с общите им стопански дела. Доказателство за близките им отношения и доверието между тях е факта, че само три години след първата им среща, през 1882 г. Евлоги Георгиев съставя завещанието си, в което посочва Иван Гешов като свой унитарен наследник. Така след смъртта на Евлоги Георгиев през юни 1897 г. Гешов наследява всичките му имоти в Румъния и България и става най-богатият човек в България. След 1897 г. Гешов започва да прекарва повече време в Румъния, за да се занимава активно с делата на Евлоги Георгиев.

По времето когато Иван Гешов е министър-председател, с бизнеса делата в Румъния се занимава синът му Евстрати, който всъщност е човъкът, който е бил собственик сградата в Галац. За съжаление, в иначе много богатите на информация за фавмилията Гешови български архивите не можах да намеря официални документи, свързани с покупката на тази къщата или някакви споменавания за нея него в запазената кореспонденция между Иван Гешов и синът му Евстрати.

Няколко думи за Евстрати Гешов. Той е най-големият син на Иван Гешов, роден през 1884 г. в София. Евстрати завършва икономика в Париж. Той е председател на управителния съвет на застрахователна компания "Балкан", член на Международния съюз на банкерите в Швейцария и др. Евстрати, заедно с брат си Евлоги управлява собствеността на баща си преди и след смъртта му. Именно той пренася от Румъния и дарява на Българска академия на науките ценния архив на братята Евлоги и Христо Георгиеви и изключително богатата библиотека на баща си. Умира през 1959 г.

Забравен или неизвестен? Така започва една биография на Иван Евстратиев Гешов. Странно е и в същото време много несправедливо, че в българското обществено съзнание Гешов битува най-вече като наследник на милионите на Евлоги Георгиев или пък името му се свързва с направените грешки и компромиси при създаването на Балканския съюз преди началото на Балканската война, което автоматично го нарежда сред виновниците за първата българска национална катастрофа. В действителност, периодът на Балканските войни, когато той за известно време е министър-председател, му причинява много мъка и горчиво разочарование. На 17 май 1913 г., денят, в който е подписан мирният договор в Лондон, който слага край на

Балканската война, Гешов подава оставка. Той се оттегля от политиката и се посвещава на журналистиката, но не престава да служи на страната си, като участва в различни мисии или използва връзките си, за да популяризира каузата на България. През 1915 г. той написва мемоарната се книга "Балканският съюз. Спомени и поука," в която описва причините, стоящи в основата на сключването на Балканския съюз. Според оценката на неговия биограф, българският историк проф. Елена Стателова "както когато всички са обзети от еуфория от победите в Балканската война, Гешов призовава за умереност, така и във времето когато идеята за реванш е желание или поне мечта за всички, той пледира за търпение и разум." Убеден привърженик на поддържане на добри отношения със съседите, Гешов е този, който определя решението на българското правителство да започне втората балканска война, в която България се изправя срещу всички свои съседи, с термина "престъпно безумие".

Въпреки, че е много уважавана и високо ценена от неговите съвременници, днес е малко известна и филантропската дейност на Иван Евстратиев Гешов. Той успешно продължава филантропската дейност на Евлоги Георгиев, който е направил множество щедри дарения за читалища, църкви, болници, благотворителни организации и други. През 1908 г. Гешов, изплаща ипотечния дълг на Българското книжовно дружество към БНБ - в размер на 120 хил. лв. и спомага дружеството да се превърне в независимо научно учреждение, а през 1911 г. да се провъзгласи за Българска академия на науките. През 1923 г. Гешов завещава на БАН триетажна къща на ул. Сердика № 4, от чиято продажба да се довърши сградата на Академията и да се издадат неговите и на други учени трудове. Имотът се оценява на три милиона лева. Но най-значимият му дарителски жест остава построяването на Дома на Иван и Мария Гешови. Върху негов терен и с негови средства през 1915 г. на ул. Граф Игнатиев № 17 започва строежът на сграда, която да подслони предимно студенти - синове на убити или останали неработоспособни по време на Балканските войни офицери и войници и деца на други бедни българи. Със завещанието си от 1 септември 1923 г. Гешов осигурява цялата необходима сума за довършване и мебелиране на дома.

И още нещо, много важно, Гешов е човек с висок морал. Интересен е фактът, че той е единственият премиер в съвременната българска история, който не получава заплата и извършва множество дипломатически мисии в защита на българската национална кауза със собствените си пари, отказвайки възнаграждение от българската държава, дори и когато по-голямата част от имуществото му е секвестрирано в Румъния (три четвърти от недвижимото имущество на семейството е в Румъния).

В завещанието си от 1 септември 1923 г. Гешов прави равностметка на един живот преминал в служба на родината: "... Борих се против чуждото иго и на младини, и на старини, борих се и против игото на невежеството, на жестокосърдечието, на низките страсти, на пагубния манталитет, унаследен от политическото робство, да смятаме държавата за нещо не свое, за нещо чуждо, да поставяме частните облаги по-горе от общото благо... Като общественик, като министър в България, аз се страх да ѝ помогна чрез служене на идеи и идеали спасителни за нея, чрез прокарване многобройни полезни закони, чрез усилия, за да се постигне сговор между българските синове, между селяни и граждани, между съсловия и партии, между балканските държави и народи ...

Дълбоко убеден, че единственото спасение на България е да се работи за прераждането на нейната душа, за културата на ума и сърцето на нейните синове, за тяхното проникване от принципите и миогледа, на които аз служих, аз смятам за мой свещен дълг да сторя възможното, за да продължи това служене и подир моята смърт..."

Вестта за смъртта му достига бързо до големите европейски столици. По този повод, един европейски вестник пише: "В нашата страна, той е известен като човек с британско образование, винаги честен и умерен".

Можем да отбележим със задоволство, че точно такъв политик, оценен от съвременниците си като "винаги честен и умерен" - каквито днес рядко се срещат - се превърща в свързващо звено, в мост за отношенията между нашите две страни.

***IVAN EVSTRATIEV GESHOV: EUROPEAN POLITICIAN,
BULGARIAN STATESMAN***

I am very happy that the cultural heritage of this building which had once belonged to the Geshovs makes it possible to evoke a very influential Bulgarian family, which had strong connections with Romania as well, its most important representative being, undoubtedly, Ivan Evstratiev Geshov.

Ivan Evstratiev Geshov was one of the most prominent figures of the Bulgarian political, social and intellectual life in the second half of the 19th century and beginning of the 20th century. Highly cultivated and with remarkable contributions in numerous areas, Geshov was a politician, an economist, a banker, a scientist, a diplomat, a public person, a journalist, a translator, a philanthropist. By tracing some of the most important moments of his biography, we are given the opportunity to become acquainted with an outstanding personality of modern Bulgarian history, as well as to make a short incursion in the “greater history” of Bulgaria, as Geshov’s life was intimately tied to it.

Born in Plovdiv at the middle of the 19th century (8 February 1849), Ivan Geshov comes from the famous family of merchants and bankers, the Geshovtsi. Young Ivan began his studies at the Bulgarian High School of Plovdiv. In 1865, his father left to Great Britain, in Manchester, to open a subsidiary of his company and his family followed him. In Manchester, Ivan Geshov studied at Owens College and Victoria University, and in 1869 he graduated from the financial and political sciences programme. In 1872, the office was closed down and the family returned to Plovdiv. These seven years spent in Great Britain not only endowed him with a strong education, but also left their mark on his view of the world. Intelligent and sensitive, the young man felt the spirit of another Europe and wanted to take it with him, in his country of birth. As he himself recalled later, the time spent in England and the observation of the English society of the time consolidated his belief that “the best guarantee of good governance is an enlightened people”.

Back in his country, Geshov was caught in the whirl of the political and social events which were animating Bulgaria in the second half of the 19th century, when the Bulgarian national consciousness was beginning to reclaim its emancipation from the Ottoman domination. During the Bulgarian rebellion of 1876 against the Ottoman Empire, Geshov participated actively to the actions in support of the people from the distressed areas, and defended the Bulgarian cause in front of the great European chancelleries. He visited the distressed areas himself and sent his impressions to the British newspapers, in the form of correspondences which described very precisely the atrocities to which the Bulgaria population had been subjected to, in his attempt at emancipation from the Empire of Sultans from

Constantinople. His involvement in the fight for independence did not go unnoticed: he was arrested and sentenced to death but, following the intervention of the British and American Consulates, the death sentence was changed into an exile to Asia Minor.

After his release, Ivan Geshov became one of the artisans of modern Bulgaria, playing an active part on the political stage. Initially, he was elected president of the local parliament of Eastern Rumelia, and later on he was appointed Minister of Finance of this region (1882- 1883). After 1883, he moved to Sofia, where he held the offices of governor of the National Bank of Bulgaria (1883-1886), Minister of Finance (1886, 1894-1897) and Economy (1894-1897). Between 16.03.1911 and 01.06.1913 Ivan Geshov was Prime Minister and Foreign Affairs Minister. In fact, Geshov bears a heavy cross being Prime Minister at a very difficult and important time for Bulgaria, that is, during the first Balkan War. He was elected several times in the Parliament. Twice, he was the president of the National Assembly. After the death of Konstantin Stoilov in 1901, Ivan Geshov led the People's Party and remained its leader during the next quarter of the century.

Ivan Geshov distinguished himself not only on the political arena, but also as a public person, scientist and journalist. He cooperated with and became editor of the first newspaper of all the Bulgarians subsequent to the emancipation, "Maritza", published in Plovdiv. In fact, journalism remained one of his favourite occupations throughout his entire life. In 1898 he was elected President of the Bulgarian Literary Society (from 1911 on, Bulgarian Academy of Sciences), position which he maintained till his death in 1924. This office meant the recognition of the value of his scientific research: Geshov is the author of several studies on agricultural productivity in Bulgaria, the distribution of tax burden on various social groups, credit cooperatives etc. His was the first attempt at calculating the gross domestic product, in 1893.

For a quarter of a century, until his death, the great statesmen and public person was also the President of the Bulgarian Red Cross (1899-1924).

Ivan Evstratiev Geshov's connections with Romania were created due to the commercial relationships of his family, but mostly due to his relationship with banker Evlogi Georgiev, well-known for his many acts of charity not only for his country, but also for Romania, which became his second home. The marriage of Ivan Geshov with Maria Pulieva in 1875 was blessed by the most prominent representative of Pulievi family - Evlogi Georgiev (the bride's cousin), but the first meeting between Geshov and the banker from Bucharest took place barely in 1879, in Bucharest. Probably, the banker saw in him a valuable person, ever since that moment, someone you can rely on. Over the years, he was Georgiev's right-hand man. They corresponded almost on a daily basis, mostly concerning their common business. A proof of their excellent relationship is that in 1882, only three years

after their first encounter, Evlogi Georgiev made his will, naming Ivan Geshov his sole heir. Therefore, after Evlogi Georgiev's death in June 1897, all of his properties from Romania and Bulgaria were inherited by Geshov, who thus became the richest person in Bulgaria. After 1897, Geshov began spending more time in Romania, effectively managing Evlogi Georgiev's affairs.

While Ivan Geshov was Prime Minister, his son, Evstrati, took care of his affairs in Romania – Evstrati was the owner of this building from Galați. Unfortunately, we could not find any official documents in the Bulgarian records concerning the purchase of Geshovi house in your town, or any references to it in the correspondence between Ivan Geshov and his son, Evstrati.

A few words about Evstrati Geshov. He is the eldest son of Ivan Geshov, born in 1884 in Sofia. Evstrati graduated from the Faculty of Economic Sciences in Paris and was the Chairman of the managing board of "Balkan" insurance company; member of the International Union of Bankers of Switzerland and others. Together with his brother, Evlogi, he managed his father's property, before and after his death. He transferred from Romania and donated to the Bulgarian Academy of Sciences the valuable Evlogi and Hristo Georgievi archive, as well as the extremely rich library of his father. He died in 1959.

Forgotten or unknown? This is how a biography of Ivan Evstratiev Geshov could begin. It is equally strange and unfair that Geshov remained in the Bulgarian collective consciousness, first of all, as the heir of the fortune of Evlogi Georgiev, the well-known banker who lived in Bucharest; or that he is associated with the mistakes and compromises made at the time of the creation of the Balkan Union, before the First Balkan War, option which automatically included him among those responsible for the first Bulgarian national catastrophe. In fact, the Balkan Wars, which occurred during his days as Prime Minister, caused him much sorrow and disappointment. On 17 May 1913, when the First Balkan War ended, Geshov resigned. He withdrew from politics and dedicated himself to journalism, but he never stopped serving his country, participating to various diplomatic missions or using his authority for promoting the Bulgarian cause. In 1915 he wrote the book "The Balkan Union. Memories and Moralities", a volume of memoirs in which he revealed the reasons behind the conclusion of the Balkan Union. According to the evaluation made by his biographer, Prof. Elena Statelova "when everyone was delighted about the great Bulgarian victories during this war, he asked for moderation, when everyone called revenge, he pleaded for patience and understanding, no political adventures". Declared partisan of maintaining good relationships with the neighbours, Geshov was the one who described the intention of the Bulgarian government to begin the Second Balkan War, in which Bulgaria warred against all of its neighbours, as an act of "criminal madness".

Although highly respected and appreciated by his contemporaries, Ivan Geshov's philanthropy is little known today. Ivan Geshov successfully continued the philanthropic activity of Evlogi Georgiev, who had made generous gifts to

community centres, churches, hospital, charitable organisations and others. In 1908, Geshov paid to the National Bank the mortgage of the Bulgarian Literary Society, in amount of 120,000 leva, helping the Society become an independent scientific institution which would become in 1911 the Bulgarian Academy of Sciences. In 1923, Geshov donated to the Academy the three-storey house on 4 Serdica Street which was to be sold, the money thus obtained being used to finish the offices of the Academy and to publish his works as well as the works of other scientists. The property was estimated at 3 million leva. But, Geshov's most important charitable act remains the building of the house Ivan and Maria Geshovi. On his land and with his own resources, in 1915, he began building on 17 Graf Ignatiev Street a house meant to shelter, particularly, students left as orphans after the Balkan Wars, successors of war cripples, as well as other students deprived of material means. In his 1923 will, Geshov provided the entire amount required for finishing and furnishing the house.

And another very important thing – he was an extremely moral person. It is interesting that he was the only Prime Minister of modern Bulgaria who went on many diplomatic missions in support of the Bulgarian cause, at his own expense, denying any remuneration from the Bulgarian State, even when most of his fortune was sequestered in Romania (three quarters of the family property was in Romania).

In his will of 1 September 1923, Geshov strikes the balance of a life entirely dedicated to serving his country: “I fought against foreign domination in my youth and in my adulthood and I fought against the burden of ignorance, lack of humanity, menial instincts, disastrous mentality, inherited from the past, which makes the politician see the State as something foreign and makes him put his own interests above the general interest.... As a statesman, in my capacity of Prime Minister, I used all my energy to serve Bulgaria, making laws for its modernisation, militating for understanding among its sons, between peasants and townspeople, between parties and citizens, between the Balkan states and peoples...

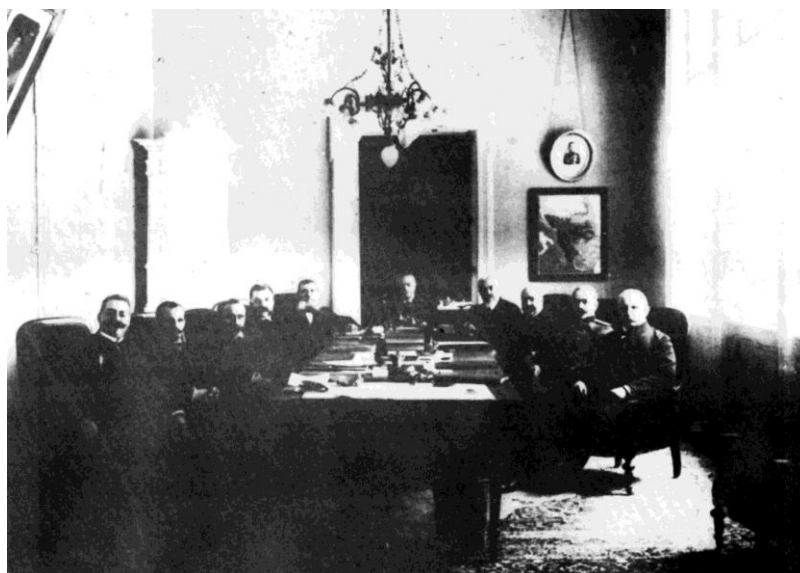
Confident that the salvation of Bulgaria would only come from the cultivation of its spirit, only if its sons cultivate their minds and hearts in the spirit of the principles I have served my entire life, it is my duty of honour to do everything within my power to make sure that the young would still be shaped in the spirit of the same principles after my death”.

The news of his death quickly reached the European capital cities. On this occasion, a European newspaper wrote: “In our country, he was known as a man of British education, always honest and moderate”.

We note with satisfaction that it is precisely this type of politician, appreciated as “always honest and moderate” by his contemporaries – as we rarely meet today – that became a bridge for the relationships between our countries.

Anca, I. E. Geshov, doamna Panița, Haritina (rândul de sus),
Evloghie Gheorghiev, Elisaveta Pulieva (rândul de jos), Viena, 1895
Анка, И. Е. Гешов, г-жа Паница, Харитина (горен ред)
Евл. Георгиев, Елисавета Пулиева (долен ред), Виена, 1895
Anca, I. E. Geshov, Ms. Panita, Haritina (top row),
Evloghie Georgiev, Elizabeth Pulieva (bottom row), Vienna, 1895

Guvernul lui I. E. Geshov, 1911-1913
Кабинетът на Ив. Ев. Гешов (1911 - 1913 г.)
The government of I. E. Geshov, 1911-1913